

Rovviltnemnda for region 8
Troms og Finnmark

Vår dato:

31.10.2025

Vår referanse

2025/10970

Interessenter

Telefonnummer til saksbehandler

Andreas Vikan Røsæg, 77642117

Kvote for jakt på gaupe – 1. februar 2026 til og med 31. mars 2026

Rovviltnemnda for region 8 hadde møte den 27.10.2025. På møtet ble det i sak 54/25 fattet slikt

- Vedtak -

Som innstilt.

- Innstilling til vedtak -

Rovviltnemnda for region 8 åpner for kvotefri jakt på Tjeldøya i Tjeldsund kommune, samt en kvote for øvrige beitedyrprioriterte områder på totalt 6 gauper, hvorav inntil 2 voksne hunngauper (eldre enn ett år). Jakta i kvoteområdet stoppes om 2 voksne hunngauper blir felt. Av disse 6 kan inntil 1 felles i beitedyrprioritert område i Finnmark, og inntil 1 kan felles i beitedyrprioritert område sør for kommunene Målselv og Balsfjord. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen, utenfor Tjeldøya, unntas fra jaktstart og ut februar. De tiltak som er mulig for å unngå felling av familiegrupper utenfor Tjeldøya i denne perioden skal være iverksatt.

Vedtaket er fattet med hjemmel i rovviltforskriftens § 11 jf. forskriftens §§ 7 og 4 samt viltloven § 9 og naturmangfoldloven § 16.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

Saksfremlegg

Rovviltforskriften § 7 gir rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om jaktkvote på gaupe etter forskriftens § 11 når bestanden ligger over målet for regionen jf. forskriftens § 4. I region 8 er bestandsmålet 10 familiegrupper av gaupe – hvorav 4 i Finnmark. § 7 angir at nemndas myndighet for gaupe baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om familiegrupper de tre siste årene fra *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt*. NINA rapport 2624; *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge 2025*, viser at antall påviste familiegrupper av gaupe før jakt i region 8 fra 2023 til 2025 er henholdsvis 9, 11 og 10,5, gjennomsnittlig 10,2.

Vilkårene i forskriftens § 7 er oppfylt. Rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe i samsvar med viltloven § 9, jf. naturmangfoldloven § 16. Jakt på gaupe kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. Ved avgjørelse om å tillate høsting skal det legges vekt på gaupas funksjon i økosystemet, den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet ellers, gaupas betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som gaupa gjør. Ved vurdering av kvoter skal de ulike bestandsmålene for Troms og for Finnmark, vektlegges og søkes nådd det enkelte år.

Sekretariatet ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark legger her frem saksfremlegg med en faglig tilrådning til kvote.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på gaupe gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i større og mindre grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i Stortingsmelding nr. 15 (2002–2003), rovvilt i norsk natur, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringene i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1 (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Samarbeidsavtale

Rovviltnemndene i region 7 og 8 har inngått en samarbeidsavtale blant annet om kvotejakt på gaupe. I pågående rullering av forvaltningsplan for rovvilt er denne avtalen justert i henhold til dagens kommune- og fylkesgrense, og det er lagt til en «kan-formulering» i avtalen, slik at nemnda i region 7 kan fatte vedtak for området, når dette vurderes som hensiktsmessig av nemndene. Justert avtale er slik:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemndene i region 7 og 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- o kvote for jakt på gaupe,
- o kvote for lisensfelling av jerv,
- o kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, kan følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området kan fastsettes av rovviltnemnda for region 8, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.

3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:

- o bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
- o fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
- o føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
- o tapssituasjonen for sau og rein i området

4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.

5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området kan administreres av Statsforvalteren på Troms-sida. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området behandles av Statsforvalteren på Troms-sida i nært samarbeid med Statsforvalteren i Nordland.

6. I de tilfeller der Miljødirektoratet har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at direktoratet fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt direktoratet.

7. Denne avtalen gjelder inntil en av nemndene sier den opp. Avtalen oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker det.

Utdypende om samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Samarbeidsavtalen med region 7 rører ikke ved bestandsmålene for de ulike regionene, heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange ynglinger en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland. Når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for rovviltet i området, fastsatt bestandsmål for rovviltet i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Rovviltregistreringer i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall ynglinger i region 8, de telles fortsatt inn i antall ynglinger i region 7. Det nye er at kvoten kan administreres fra region 8, avgang belastes da kvoten for region 8. I dette området er det i stor grad de samme rovdirene som bruker begge sider av grensa, og dermed framstår Rombaken–svenkegrensa ofte mer naturlig som forvaltningsgrense enn fylkesgrensa.

Nordland sør til Rombaken

I forvaltningsregion 7, Nordland, er det mål om 10 årlige familiegrupper av gaupe. Her er det de tre siste årene registrert 11,5, 13,5 og 16,5 familiegrupper (gjennomsnittlig 13,8 i perioden 2023–2025). Det ble vinteren 2024/2025 estimert at det var to familiegrupper av gaupe i samarbeidsområdet; en omkring Veggen/Both i Evenes kommuner og en omkring Bjerkvik. Dokumenterte tap av sau og rein de siste årene er vesentlig større i samarbeidsområdet nord i Nordland enn det er sør i Troms. Det ser ut til at tapene som er dokumentert i Nordland, nord for Rombaken, kommer fra gauper som har nordlig eller vestlig grense for sitt hjemmeområde inn mot Troms. Ut fra dette vil vi i år anbefale region 7 å vedta gaupekvoten for samarbeidsområdet. Sekretariatene har koordinert seg imellom om dette.

Gaupe – overvåking og bestandssituasjon

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at kunnskapsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Gaupebestanden i Norge blir hovedsakelig overvåket ved årlig å registrere antall familiegrupper, som er mordyr fulgt av årsunger. De fleste registreringer skjer på sporsnø. Registreringsperioden varer fra 1. oktober og ut februar. Årsaken til at registreringene ikke varer lenger, er at voksne dyr går sammen i paringstiden i mars, og derfor feilaktig kan bli vurdert å være familiegrupper. For dokumentasjon av familiegrupper må observasjoner av dyr, spor eller sportegn meldes til SNO, som da sender rovwiltpersonell ut i felt.

Det benyttes avstandsregler for å skille registreringer av ulike familiegrupper fra hverandre. Avstandsreglene varierer med antall døgn mellom observasjonene, og det skilles mellom dynamiske og en statisk avstandsregel. De dynamiske avstandsreglene tar utgangspunkt i en beregnet maksimal avstand i luftlinje som hunngauper forflytter seg fra en dag til påfølgende dager. Den statiske avstandsregelen gjelder når det er mer enn ti dager mellom observasjonene.

Ut fra alle bekreftede observasjoner, både dokumenterte og antatt sikre, beregner Rovdata hvor mange familiegrupper som minimum lever i Norge det enkelte år. I 2025 fant de at det var 16,5 familiegrupper i Nordland, samt 10,5 familiegrupper i Troms og Finnmark, hvorav 2 i Finnmark.

I 2025 er det registrert en avgang på åtte gauper i region 8, to av dem i Finnmark; en voksen hunn i Tana og en voksen hann i Lebesby. I Troms ble det ved skadefelling felt en voksen hann i Dyrøy, en voksen hunn i Tromsø, og ved kvotejakt en voksen hunn i Nordreisa, en voksen hunn i Storfjord og en voksen hunn i Kåfjord, samt en voksen hann i Gratangen. I 2024 var det kjent avgang av en voksen hanning i Tjeldsund, en voksen hann og en voksen hunn i Balsfjord, en unge og en voksen hann i Nordreisa, og en voksen hunn i Tromsø. Videre ble det i Kvæningen avlivet en syk gaupeunge, denne hadde høypatogen fugleinfluensa. I 2023 ble det registrert avgang på en gaupe i Troms og Finnmark, dette var en voksen hanning i Nordreisa. I 2022 ble det registrert en avgang på fem gauper, hvorav tre voksne hanningauper og to med ukjent kjønn. I 2021 ble det registrert en avgang på åtte gauper i Troms og Finnmark, derav tre voksne, hvorav en hunn i Finnmark. Blant de fem i Troms var det tre voksne, hvorav to hunndyr. I 2020 var det en avgang på seks gauper, fire i Finnmark og to i Troms. De to i Finnmark var voksne hunner. Blant de fire i Finnmark var det tre voksne, hvorav en hunn. Region 8 har altså en kjent avgang på 13 voksne hunngauper siden 1.1.2020, fem av disse i 2025.

For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegrupper. Omregningsfaktorene som brukes er 6,24 ($\pm 0,73$ SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 ($\pm 0,44$ SE)

for sørlig reinsdyrområde (Andrén m.fl. 2002, Andersen m.fl. 2003). Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord.

I samarbeidsområdet med Nordland har det i 2025 blitt felt to gauper, disse, som var en voksen hunn og en ung ikke reproduktiv hunn, ble felt like øst for Bjerkvik. I Narvik var det i 2023 en kjent avgang av tre gauper, en unge, en voksen hann og en voksen hunn. Det ble felt en voksen hanngaupe ved jakt 9.3.2022.

Scandlynx har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid (Nilsen m.fl. 2011). Ny metodikk for å registrere familiegrupper som danner data for denne modellen blir beskrevet i Brøseth og Tovmo (2013). Når bestanden ligger rundt bestandsmål, tyder estimatene fra modellen på at bestanden skal holdes stabil ved å høste 0,43 voksne hunndyr per familiegruppe, totalt 1.27 dyr per familiegrupper (Nilsen m.fl. 2011).

Prognosemodell

Sekretariatet har sett til Rovdata sin prognosemodell for uttak av voksne hunngauper. Denne viser at et jaktuttak på 2 voksne hunngauper gir en prognose på 10,1 familiegrupper registreringssesongen 2026/2027, og at det er 75 prosent sannsynlighet for at bestanden da vil ligge mellom 6,4 og 14,7 familiegrupper.

Tap av sau og lam til gaupe

I 2025 er det per 1.10.2025 undersøkt 32 sau og lam som er dokumentert eller antatt tatt av gaupe i Nordland og 14 sau og lam som er dokumentert eller antatt tatt av gaupe i Troms og Finnmark.

I 2024 var det i Nordland 64 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe. I Troms og Finnmark var det 43 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe.

I 2023 var det i Nordland 50 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe. I Troms og Finnmark var det 30 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe.

I 2022 var det i Nordland 52 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe. I 2022 var det i Troms og Finnmark 22 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe.

Tap av rein til gaupe

Obs på forskjellig lengde på periodene:

Rein Troms og Finnmark

I perioden 18.10.2024–2.10.2025 er det i Troms og Finnmark 133 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 9.12.2023–17.10.2024 er det i Troms og Finnmark 160 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 16.8.2022–8.12.2023 er det i Troms og Finnmark 192 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 28.8.2021–15.8.2022 er det i Troms og Finnmark 263 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 2.9.2020–27.8.2021 var det i Troms og Finnmark 133 rein som var dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 1.9.2019–1.9.2020 var det i Troms og Finnmark 216 rein som ble dokumentert/antatt drept av gaupe. Tilsvarende periode året før var tallet 105.

Rein Nordland

I perioden 18.10.2024–2.10.2025 er det i Nordland 63 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 9.12.2023–17.10.2024 er det i Nordland 78 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 16.8.2022– 8.12.2023 er det i Nordland 108 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 28.8.–2021–15.8.2022 er det i Nordland 65 rein som er dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 2.9.2020–27.8.2021 var det i Nordland 45 rein som ble dokumentert/antatt drept av gaupe.

I perioden 1.9.2019–1.9.2020 var det i Nordland 118 rein som ble dokumentert/antatt drept av gaupe. Tilsvarende periode året før var tallet 120.

Gaupebestanden

Det er en usikkerhet knyttet til neste års registrering av gaupe, dersom et gitt antall gauper tas ut av bestanden. Denne usikkerheten vurderer sekretariatet at i første rekke ligger i årlige variasjoner i ynglesuksess hos gaupe, og ikke i så stor grad i dataene som på nåværende tidspunkt danner beslutningsgrunnlaget.

Gjennom en sammenstilling av forskning på gaupas bestandsdynamikk i Skandinavia over en periode på ti år (Andersen m.fl. 2013) er det for alle gaupebestander som helhet beregnet et årlig vekstpotensial på omtrent 20 prosent ($\lambda=1,20$), men med en betydelig grad av variasjon mellom regioner, år, og individuell variasjon i rekruttering av avkom. Videre viser Andersen m.fl. (2013) i en teoretisk beregning at en avskyting på 16,7 % av estimert bestand før jakt opprettholder en stabil bestand, når det tas hensyn til dødeligheten av voksne hunngauper i perioden februar til mai. Dette forutsetter lik inn- og utvandring og at uttaket av voksne hunngauper ikke er for høyt. Selv om vi mangler finskala kunnskap om alderssammensetning av hunngauper, fødselsrate, overlevelse, og tids- og romlighetsvariasjon i byttedyr, kan det tyde på at tilgang til byttedyr er relativt stabil og oversiktlig i Troms, og mer avhengig av sesong og ikke så oversiktlig i Finnmark (Walton m.fl. 2016). Dvs. at en kan forvente en mer stabil produksjon og rekruttering av avkom i Troms enn i Finnmark. På bakgrunn av overnevnte, samt vurderingene av tapssituasjonen i dette saksframlegget, vurderer sekretariatet at kunnskapsgrunnlaget er godt. Derfor, vurderer sekretariatet beslutningsgrunnlaget som tilstrekkelig, føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 blir dermed ikke tillagt vesentlig vekt.

Naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning sier at «en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Over er det vist at det finnes vesentlig kunnskap om gaupebestandens respons på jakttrykk, og om

overlevelse og reproduksjon hos gaupe. Vi har også mye kunnskap om gaupas predasjonstakt på ulike byttedyr og på samspillet mellom gaupe og jerv. Mye av dette er samlet i Mattisson m.fl. 2015, Odden m.fl. 2014, Walton m.fl. 2016, og Linell og Tveraa (2015). Sekretariatet har vurdert at foreslått kvote for kvotejakt på gaupe i region 8 ikke er til hinder for at bestandsmålet skal opprettholdes, og at kvoten heller ikke er i strid med prinsippet i naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver sier at «tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter». Rovviltnemnda skal forholde seg til bestandsmålet som er et kompromiss mellom beitenæring og rovvilt, fastsatt i rovviltforskriften § 4. Rovviltnemnda skal sikre en bærekraftig forvaltning av rovvilt samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas, blant annet slik at en i størst mulig grad kan fortsette med beitedyr i utmark. Kvotejakt påvirker gaupebestanden, det dreier seg likevel om regional gaupeforvaltning innen nasjonale rammer som igjen er bygd på internasjonale avtaler, dette mener sekretariatet gjør at et kostnadsspørsmål ved evt. miljøforringelse ikke blir relevant i denne sammenheng.

Naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sier at «for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater». Innenfor fastsatte rammer jf. den todelte målsettingen om rovvilt og beitedyr har rovviltnemnda gitt klare føringer for en tydelig arealdifferensiert forvaltning. Kvotejakt gir forutsigbarhet og det er etter sekretariatets vurdering mer samfunnsøkonomisk enn skadefelling.

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. I tillegg skal det blant annet legges vekt på skade som arten gjør. Der rein og gaupe i region 8 er til samme tid, er det å forvente at rein er det viktigste byttedyret til gaupe (Mattisson, m. fl. 2011).

Hensikten med å iverksette kvotejakt, er å begrense veksten og/eller utbredelsen av gaupebestanden, for slik å begrense skadene gaupe påfører bufe- og tamrein.

Andelen voksne hunngauper som får fram unger, kan variere en del mellom år. I enkelte år vil en stor andel av de voksne hunnene få fram unger, mens det i andre år er en mindre andel som klarer dette. Tilgang til rein vinteren før fødsel av unger, og tilgang til rein vinteren etter fødsel påvirker sterkt sannsynlighet for at gaupe får avkom, og at avkom blir rekruttert til bestanden (Walton m. fl. 2016). Dette avhenger av både årlige variasjoner i klima og migrasjonsmønstre av rein innenfor revirarealene til gaupe, og tilgang til alternativt byttedyr om rein ikke er tilgjengelig om vinteren (Mattisson m. fl. 2015, Tveraa og Linell 2015, Walton m. fl. 2016). I tillegg er det mer sannsynlig at eldre hunngauper får avkom enn yngre gauper (Nilsen m. fl. 2012). Tap av beitedyr til gaupe siste år samt erfaringer fra tidligere år, taler for at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, enn å åpne for begrenset kvotejakt på gaupe.

Kvotefri jakt på Tjeldøya

Tjeldøya i Tjeldsund kommune er helårsbeite for rein. Erfaring har vist at gauper på Tjeldøya vanskelig kan forenes med god dyrevelferd for rein som beiter der, og gjennom tapte rein heller ikke med økonomisk bærekraftig reindrift. Ofte når det dokumenteres gaupedrepte rein på øya, vurderes

skadefelling som eneste tilfredsstillende tiltak. I rovviltregion 7 er det en etablert praksis med kvotefri jakt på øyer nord for Rombaksbotn. Inntil at Tjeldsund kommune ble del av Troms, var det praksis med kvotefri jakt på Tjeldøya. Sekretariatet vurderer det er hensiktsmessig at det igjen åpnes for kvotefri jakt på Tjeldøya.

Tjeldøya er 5 mil fra gaupeprioritert område i Troms, mens region 7/Nordland forvalter med mål om gaupe på alt fastlandsareal. Det er å forvente at gaupe som oppholder seg på Tjeldøya også bruker fastlandet. Sekretariatet vurderer at gauper i liten grad kommer til Tjeldøya fra gaupeprioriterte områder i Troms. De kommer heller fra bestanden i Narvik og fra Svensk side. Eventuelt uttak av hunndyr på Tjeldøya vil ha mindre betydning for bestandsoppnåelsen i Troms, og bestandsoppnåelsen i Nordland avhenger ikke av at det er familiegupper av gaupe som bruker Tjeldøya. Bestandsmålene for gaupe i region 7 og 8 kan nåes også om det over år praktiseres kvotefri jakt på Tjeldøya.

Tjeldøya er særlig utsatt for tap til gaupe. I Sluttprotokoll – Konsultasjon om hastetiltak knyttet til rovvilt og tamrein (rovvilttiltak 3 i tiltakspakke fra regjeringen om tiltak knyttet til reindrift og energi) går det frem av tiltak 4 at:

I reinbeitedistrikter som er særlig utsatte og som har store tap til rovvilt bør det så langt det er mulig legges til rette for presise tapsforebyggende uttak av rovdyr gjennom kvotejakt/lisensfelling.

Familiegupper av gaupe som opptrer sammen, utenfor Tjeldøya, unntas fra jaktstart og ut februar

For å begrense uttaket av voksne hunndyr anbefaler sekretariatet at familiegupper av gaupe som opptrer sammen unntas fra jaktstart og ut februar. Kvotejakta bør innrettes slik at uttaket er mest mulig skadeforebyggende. Å unnta familiegupper de første ukene vil redusere sannsynligheten for at hunndyrkvoten blir begrensende for å fylle totalkvoten. Videre kan tiltaket bidra til å øke det relative uttaket av hunndyr. Forskning har vist at det særlig er hannaugauper som gjør mest skade på sau (Odden, J., m.fl. 2014).

I februar vil det ofte være vanskelig å skille mellom mordyr og unge/r i en familieguppe. Ungene går normalt med moren frem til februar–april. Erfaring tilsier at om det er gaupefamilie på Tjeldøya i februar, så vil skadepotensialet på rein i denne sårbare perioden være stort. Sekretariatet vurderer derfor at familiegupper ikke skal unntas fra første del av jaktperioden på Tjeldøya. Sekretariatet ser at det vil kunne være andre områder i regionen der familiegupper utgjør like stort skadepotensial i februar. Vi ser til den todelte målsettingen om både rovvilt og beitedyr, der bestandsmålet skal nåes, mens en ivaretar saue- og reindriftnæringen, når vi likevel ikke finner det hensiktsmessig å åpne for kvotejakt på familiegupper i februar i andre områder.

Videre vurdering

Høstingskriteriene angitt i naturmangfoldloven § 16 fastslår at høsting (jakt) bare kan tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. Gaupe er toppredator i økosystemet, i region 8 er tamrein og sau gaupas viktigste byttedyr. Den er også predator på hare, hønsefugl, og en rekke andre arter, men også på rødrev, som igjen predaterer på mange av de samme artene som gaupa er predator på, men reven predaterer også på mindre rovdyr som mår, mink og røyskatt. Foruten at uttak av gaupe reduserer tap av sau og rein til gaupe, så påvirker uttak eller ikke uttak et komplekst næringsnett.

Gaupa er et kattedyr som det for mange er stort å få oppleve å se i naturen, eller bare vite at finnes i

utmarka. Jakt på gaupe har også en viss interesse i regionen. For en del er jakten motivert ut fra tapsforebyggende hensyn i saue- og reindriftsnæringen. Så er det også det at gaupe i stor grad lever av tamme beitedyr som tillegges mest vekt når kvoten settes for å begrense gaupebestandens størrelse og utbredelse, slik at bestanden forvaltes på bestandsmålet og i størst mulig grad innen forvaltningsområdet for gaupe.

Gaupebestanden i regionen har vokst de siste årene, sekretariatet forventer ikke videre vekst kommende registreringssesong, fordi vi ser til et relativt stort uttak av voksne hunngauper den siste tiden, fordi smågnagerbestanden i regionen er i en bunn, og fordi vi ser at antall dokumentert gaupedrepte sau og rein er noe mindre siste år enn de foregående. Derfor mener vi kvoten, særlig hunndyrkvoten bør holdes lav.

Skadefelling vil kunne gi et mer presist uttak av individer som forventes å ha stort skadepotensial på sau og rein. Uttak gjennom skadefelling vil fra vedtakstidspunktet og frem til kvotejaktas slutt den 31. mars bli belastet kvote for kvotejakt. Derfor er det ikke hensiktsmessig å «spare» kvote til skadefelling. Allerede ved kvotejaktas start 1. februar, vil det, tross at registreringssesongen varer ut februar, være noe oppdatert kunnskap om ynglesuksess i 2025, som eventuelle vurderinger om skadefelling kan baseres på. Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2025/2026 i perioden 1. juni 2025 til 15. februar 2026 har Miljødirektoratet i vedtak av 28.5.2025 satt til 6 gauper i region 8. Denne kvoten er per 3.10.2025 ikke belastet.

Sekretariatet har vurdert om reservekvote kan være et alternativ, vi ser imidlertid at det vil være vanskelig å sette klare kriterier som kan utløse bruk av en reservekvote, for eksempel vil vi underveis i registreringssesongen få et bilde på bestandens utvikling, men Rovdata kan ikke konkludere med antall ynglinger før etter at jaktperioden er over. Vi finner det derfor ikke hensiktsmessig å anbefale reservekvote. Ved akutte skadesituasjoner kan skadefelling vurderes, og da skal oppdatert kunnskap om bestandssituasjonen legges til grunn dersom skadefellingstillatelse gis.

Konklusjon

Prognosemodellen beregner at bestanden vil være på 10,1 familiegrupper registreringsperioden 2026/2027, gitt et uttak av 2 voksne hunngauper. Det er da 75 prosent sannsynlighet for at bestanden vil ligge mellom 6,4 og 14,7 familiegrupper. Prognosen viser altså stor usikkerhet om utviklingen i bestanden, som det er å forvente innenfor en region. Prognosen for landet som helhet har et relativt sett mindre usikkerhetsintervall, dette blir enda mindre når bestanden sees i sammenheng med den felles skandinaviske gaupebestanden. I Norge er bestandsmålet 65 årlige familiegrupper, gjennomsnitt siste tre år er 80,2 familiegrupper (NINA rapport 2624). I 2025 er det estimert 325 familiegrupper av gaupe i Skandinavia. Det er en økning på 29 familiegrupper sammenlignet med 2024 (Bestandsobservasjon av gaupe 2025, Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2025). Sekretariatets vurdering er at kvotefri jakt på Tjeldøya samt et uttak av 6 gauper hvorav inntil 2 voksne hunngauper i regionen, ikke vil true bestandens overlevelse.

På grunn av stort skadepotensial til beitedyr anbefales det å åpne for kvotefri jakt på Tjeldøya i Tjeldsund kommune, samt en kvote for øvrige beitedyrprioriterte områder på totalt 6 gauper, hvorav inntil 2 voksne hunngauper (eldre enn ett år). Jakta i kvoteområdet stoppes om 2 voksne hunngauper blir felt. Av disse 6 kan inntil 1 felles i beitedyrprioritert område i Finnmark, og inntil 1 kan felles i beitedyrprioritert område sør for kommunene Målselv og Balsfjord. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen, utenfor Tjeldøya, unntas fra jaktstart og ut februar.

Gaupebestanden er tettest i Midt- og Nord-Troms, og sekretariatet vurderer at bestanden her tåler å

belastes hele kvoten. Bestanden er mer sparsom i Sør-Troms og i Finnmark, sekretariatet vurderer at bestanden tåler uttak av 1 gaupe i Sør-Troms og 1 gaupe i Finnmark. Uttak av 1 gaupe i Finnmark vil kunne tillate vekst mot delmålet på 4 familiegrupper i Finnmark. Tilfeldigheter vil kunne bestemme deler av uttaket, sekretariatet vurderer likevel at usikkerheten om hvor et uttaks skadereduksjon er størst gjør at det ikke er hensiktsmessig å i større grad låse kvoten til områder. I tilfelle akutte tapssituasjoner vil skadefelling kunne vurderes på et oppdatert beslutningsgrunnlag.

Med hilsen

Marlene B. Bråthen
leder av rovviltneemnda for region 8

Dokumentet er elektronisk godkjent